

G E H E I M

HET 6e NVB-CONGRES.

Samenvatting

Op 21, 22 en 23 november 1959 werd in Amsterdam het 6e congres van de Nederlandse Vrouwenbeweging gehouden.

Men heeft zich voornamelijk beziggehouden met twee vraagstukken, namelijk de strijd voor de vrede in het atoomtijdperk en de woningnood. Over het eerste onderwerp sprak professor dr. M.G.J. MINNAERT, lid van het Algemeen Bestuur van de Nederlandse Vredesraad. Wessel HARTOG, voorzitter van de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (EVC-1958) hield de inleiding over het woningvraagstuk.

Annie AVERINK, secretaresse van de NVB, bracht verslag uit over de werkzaamheden sinds het vorige congres. Zij deelde mede, dat de NVB de mogelijkheid wil onderzoeken om in maart 1960 een landelijke conferentie voor ontwapening te houden, waaraan dan vertegenwoordigers van organisaties die dit streven steunen, zouden moeten deelnemen.

Het congres was goed georganiseerd, de stemming onder de gedelegeerden enthousiast. De NVB-leiding was zeer tevreden over het gehalte van de discussies, in het bijzonder betreffende het woningvraagstuk. De NVB kan terugzien op een geslaagd congres.

G E H E I M

G E H E I M

HET 6e NVB-CONGRES.

Inleiding.

Op 21, 22 en 23 november 1959 organiseerde de communistische Nederlandse Vrouwenbeweging in Amsterdam haar 6e congres. Ditmaal stonden twee vraagstukken, nl. de strijd voor de vrede in het atoomtijdperk en de woningnood in het middelpunt van de belangstelling. In de loop van het congres werden daarover twee oproepen samengesteld. In de eerste wordt aangedrongen op totale ontwapening, terwijl de andere pleit voor een brede beweging tot opheffing van de woningnood.

Vorbereiding.

In de zomer van 1959 werden op een hoofdbestuursvergadering van de NVB de datum en de plaats van het congres vastgesteld. Als gevolg van de gebruikelijke inactiviteit gedurende de zomermaanden kon pas in de herfst een begin worden gemaakt met de feitelijke voorbereiding. Op "contactdagen" en ledenvergaderingen in de gewesten, werd de uitgegeven discussiegrondslag uitvoerig besproken. Een voorname plaats daarin kregen het bezoek van CHROESTSJOW aan de Verenigde Staten en zijn bekende ontwapeningsvoorstellen. Overeenkomstig het communistische vredesparool werd naar voren gebracht, dat de enige grondslag voor een duurzame vrede is: het aanvaarden van de vreedzame coëxistentie. Voorts werden in de discussiegrondslag een zestal eisen gesteld waarvan volgens de NVB de vervulling noodzakelijk zal zijn om te kunnen komen tot ontspanning en ontwapening. Deze eisen zijn: vermindering van de bewapeningslasten, verkorting van de dienstdtijd, terugtrekking van de troepen uit Nieuw-Guinea, een atoombomvrije zône in Europa, geen Duitse wapendepôts op Nederlands grondgebied en algemene ontwapening.

Om de voor het congres noodzakelijke financiën bijeen te brengen heeft de NVB een steunbonnenactie georganiseerd. Teneinde de verkoop te stimuleren was daaraan een loterij verbonden, waarvoor o.a. zusterorganisaties in het buitenland prijzen beschikbaar stelden.

G E H E I M

G E H E I M

Het congres.

Ongeveer 200 gedelegeerden, gasten en genodigden waren uit alle delen van het land naar het Minervapaviljoen gekomen. Het podium en de zaal waren versierd met vlaggen en leuzen als b.v. "Door ontwapening naar vrede en welvaart".

Op de eerste dag sprak professor dr. M.G.J. MINNAERT, lid van het Algemeen Bestuur van de Nederlandse Vredesraad over de strijd voor de vrede in het atoomtijdperk. Hij bracht naar voren dat aan het maatschappelijk kwaad dat oorlog heet, een eind moest worden gemaakt, aangezien anders misschien de beschaving zou verdwijnen. De onvoorstelbare bewapeningsuitgaven moesten worden stopgezet. Iedere vrouw, aldus spreker, kon daartoe bijdragen door zich aan te sluiten bij organisaties die voor de vrede zijn, door het verspreiden van krantjes en door het uitdragen van de vredesgedachte. Professor MINNAERT liet in zijn toespraak geen uitgesproken communistische visie horen. Zonder dat te zeggen, veroordeelde hij - kennelijk tot misnoegen van voorzitter Heiltje de VOS - de Russische methode om de radioactieve afvalstoffen diep onder de grond in te metselen.

Zijn rede werd gevolgd door een uiteenzetting van Heiltje de VOS over de taak van de vrouwen in de strijd voor de vrede. Volgens haar moesten de activiteiten van de NVB gericht zijn op vermindering van de bewapening, verkorting van de dienstdaag en stopzetting van proeven met kernwapens. De NVB-leden moeten de vrouwen in de PvdA duidelijk maken, dat zij niet lijdzaam kunnen wachten op wat hun Kamerfractie al dan niet doet.

Op de tweede congresdag sprak Wessel HARTOG, voorzitter van de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (EVC-1958) en lid van het CPN-partijbestuur, over de woningnood. Volgens hem moesten de wapens neer, de huren omlaag en de lonen omhoog. Op zijn inleiding volgde een goede en uitgebreide discussie. De discussianten beschikten over veel cijfermateriaal en leverden na afloop hun bijdragen, die alle op schrift waren gesteld, in. Het NVB-hoofdbestuur is van plan hieruit een overzicht samen te stellen en dit in het

G E H E I M

G E H E I M

eerstvolgende nummer van het maandblad te publiceren.

De laatste dag van het congres werd voornamelijk aan huishoudelijke zaken besteed. 's Morgens sprak Annie AVERINK, secretaresse van de NVB en lid van het CPN-partijbestuur, over de taak van de vrouwenorganisatie in de tegenwoordige tijd. Als een van de voornaamste opdrachten van de NVB, stelde zij dat deze er aan moet medewerken om van het NVV een grote en strijdbare vakbeweging te maken, waarin ook de werkende vrouw een plaats inneemt.

Vervolgens bracht zij verslag uit over de werkzaamheden sinds het vorige congres (maart 1956). Zij prees daarbij de ieder jaar gehouden 8 maart-viering en de NVB-landdagen. Voorts memoreerde zij de gehouden streekconferenties. Op het gebied van de propaganda had de NVB de uitgaven verzorgd van het gedenkboek "Opdat de kinderen leven" (oplage 2500 exemplaren), een folder tegen de duurte en een manifest in verband met het zenden van troepen naar Nieuw-Guinea.

Ten aanzien van contact met het buitenland herinnerde zij aan het 4e congres van de communistische Internationale Democratische Vrouwenfederatie, in 1958 in Wenen gehouden, waaraan vier NVB-bestuursters hadden deelgenomen. Voorts waren twee NVB-leden en twee vertegenwoordigsters van pacifistische organisaties in Nederland aanwezig op de Europese Vrouwenvredesconferentie, die in 1959 - op initiatief van genoemde IDVF - in Brunate (Italië) plaats vond.

Deze hoofdbestuurster had echter ook kritiek. Met name de ledenwerfactie deugde niet. Tengevolge van het feit, dat men daarbij niet systematisch te werk ging werden gedurende de laatste campagne - waaraan volgens haar overigens veel te weinig afdelingen deelnamen - slechts 312 nieuwe leden ingeschreven. Als voorbeeld haalde zij de dorpen van Oost-Groningen aan. De NVB zou daar vele leden kunnen winnen, gezien het feit dat de CPN bij de verkiezingen daar steeds veel stemmen kreeg. Door gebrek aan activiteit evenwel bleven de NVB-afdelingen ook in die streek weinig leden tellen.

Voorts maakte Annie AVERINK het hoofdbestuur en de afdelingen het verwijt, dat er te weinig lezingen en studiedagen georganiseerd

G E H E I M

G E H E I M

werden. Voorheen was er wel initiatief maar geen materiaal. Nu de NVB wel over materiaal beschikt, melden zich geen gegadigden. Ook wil het hoofdbestuur meer publiciteit over zijn activiteiten. Daarbij moet vooral aandacht worden besteed aan de colportage met het maandblad "Vrouwen voor Vrede en Opbouw".

Om mede te werken aan een verdere ontspanning in de wereld wil de NVB de mogelijkheid onderzoeken om in maart 1960 een grote landelijke bijeenkomst of een congres voor ontwapening te organiseren. Daaraan zouden dan vertegenwoordigers van alle bewegingen en organisaties die dit streven steunen, moeten deelnemen. (Het is niet duidelijk of bedoelde conferentie zal samenvallen met de viering van de 50ste verjaardag van de Internationale Vrouwendag op 8 maart 1960. Ongetwijfeld zal de NVB al het mogelijke doen de contacten die zij in de zomer van dit jaar met de Pacifistisch Socialistische Partij, "De Derde Weg" en de pacifistische Internationale Vrouwenorganisatie voor Vrede en Vrijheid met succes heeft gelegd en die resulteerden in het gezamenlijk deelnemen aan de Vrouwenvredesconferentie in Brunate, voor dit doel verder uit te bouwen).

Een nieuw hoofdbestuur.

Tegen het eind van het congres werd in een huishoudelijke zitting een nieuw hoofdbestuur van 27 leden gekozen. Gezien de tegenstrijdige berichten hierover is de samenstelling niet geheel met zekerheid vast te stellen. De door de NVB getroffen beveiligingsmaatregelen hebben daartoe het hunne bijgedragen. In het nieuwe hoofdbestuur (zie bijlage) werden vermoedelijk 11 personen gekozen die er tot nu toe geen deel van uitmaakten. Een dertiental vrouwen, wel lid van het oude bestuur, werd niet herkozen of had zich niet herkiesbaar gesteld. Voorts keerden om begrijpelijke redenen de hoofdbestuursleden, die in de loop van 1958 in verband met het conflict in de CPN bedankten, niet terug.

Het nieuwe hoofdbestuur koos uit zijn midden een dagelijkse leiding, waarvan de functie van voorzitter, secretaresse en penningmeesteresse, evenals het laatste jaar, respectievelijk worden

G E H E I M

G E H E I M

vervuld door Heiltje de VOS-KRUL, Annie AVERINK en Jeanne KUIJPER-MESTER. De redactie van het NVB-orgaan bestaat uit Ans JOHN-HOGENES, Hanna MOLIN-GERRITZE en Fem VOS-FLEISCHER. De laatste heeft in het CPN-conflict weliswaar aanvankelijk een weifelende houding aangenomen, maar is nadien blijkbaar op haar schreden teruggekeerd.

Beveiligingsmaatregelen.

Behalve het tweede gedeelte van de huishoudelijke zitting op 23 november, was het congres openbaar. Een week voor het begin was in De Waarheid het bericht verschenen dat uitnodigingen op aanvraag verkrijgbaar waren bij het hoofdbestuur. Het was de bedoeling, dat de NVB-afdelingen buiten hun eigen kring personen zouden benaderen, die als belangstellenden het congres wilden bijwonen. De NVB was daar nogal op gebrand, getuige het feit dat aan deze geïnteresseerden vergoeding van reis- en verblijfkosten mocht worden aangeboden. De praktijk heeft evenwel geleerd dat slechts weinig genodigden, en in elk geval minder dan het hoofdbestuur hoopte, aan het congres hebben deelgenomen.

Op de eerste dag ontvingen alle deelnemers, in een vertrek naast de congreszaal, hun op naam gestelde map met congresbescheiden. Daarbij werd gecontroleerd of hun naam wel voorkwam op een aanwezige lijst. Ook werden toen de toegangskaarten uitgereikt. De gedelegeerden kregen een blauwe kaart, de gasten - dit zijn leden die niet als gedelegeerden fungeerden - een gele, en de genodigden een grijze kaart.

Bij de aanvang van de huishoudelijke zitting - waar de verkiezing van het hoofdbestuur plaatsvond - maakte het presidium bekend dat tijdens deze zitting niemand de zaal mocht binnenkomen of verlaten. Bij het uitreiken van de kandidatenlijsten en stembiljetten werden de aanwezigen er voorts op gewezen dat het verboden was daarop aantekeningen te maken of daarvan namen over te nemen. De congresgangers werd verzocht onderling de nakoming van deze maatregel te controleren.

G E H E I M

G E H E I M

Buitenlandse gasten.

Een officiële vertegenwoordigster van de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (IDVF) was niet aanwezig. Officieus zou de aanwezigheid van Coba VELTMAN daartoe gerekend kunnen worden. Zij vertegenwoordigt sinds 1958 de NVB bij het Bureau van de IDVF in Oost-Berlijn.

Aan genodigden uit de Sowjet-Unie waren visa geweigerd. Het congres werd slechts bijgewoond door vertegenwoordigsters van zusterorganisaties uit Frankrijk en België. Zij spraken in de besloten zitting respectievelijk over de kwesties Algerije en de Congo.

Leeftijd der gedelegeerden.

Uit het verslag van de mandaatcommissie bleek dat slechts 9% der gedelegeerden jonger was dan dertig jaar; 21% was tussen de 30 en de 40; 28% tussen de 40 en de 50 en 42% boven de 50 jaar. Ook de leeftijden van de nieuwe hoofdbestuursters vertonen een zelfde tendens. 70% van hen is boven de 40, terwijl 37% daarvan ouder dan 50 jaar is. De NVB heeft kennelijk moeite met het aantrekken van jongere krachten.

Een goed georganiseerd congres.

Het congres werd bijgewoond door 121 gedelegeerden, 57 gasten en 23 genodigden. Gebleken is dat de organisatie van het congres goed was voorbereid. De leiding had de vergadering goed in de hand en er werden geen wanklanken vernomen. De stemming onder de gedelegeerden was goed tot enthousiast te noemen. Er werd vrij veel geapplaudiseerd. Ook het gehalte van de gedelegeerden was kennelijk boven verwachting goed, hetgeen in het bijzonder bleek uit de discussie na de rede van Wessel HARTOG over het woningvraagstuk. De organisatoren toonden zich over het geheel zeer tevreden.

26 januari 1960

G E H E I M

SAMENSTELLING NVE-HOOFDBESTUUR 1959

+ AARTS-JONKERS, Francina	██████	1926	Oud-Karspel	Nrd. Scharw.
DIJKSTRA-BETHLEHEM, Janke	██████	1915	Terwispel	Leeuwarden
GEERLIGS-OSSenkOPPELE, Johanna	██████	1915	Almelo	Amsterdam
GELOK-WALVIUS, Anna	██-██	1908	Groningen	Amsterdam
+ GROENENDAAL-BOXEM, Jantina	██-██	1901	Onstwedde	Haarlem
HARINGA-SOEURT, Catharina Sophia	██-██	1912	Amsterdam	Amsterdam
HEIJNINGEN-VEENIS, van Aaltje	██-██	1917	Assendelft	Assendelft
IMMINK-HOEFSMIT, Maria Johanna Barbara	██-██	1913	Assendelft	Haarlem
JOHN-HOGENES, Anna Cornelia Jaapje	██-██	1914	Amsterdam	Rijswijk
KOSTER-LOOBEEK, Pieterrella Johanna	██-██	1901	Rotterdam	Amsterdam
+ KRAMER-de HAAN, Helena	██-██	1928	Amsterdam	Rotterdam
KUYPER-MESTER, Bastiana Margaretha	██-██	1906	Amsterdam	Amsterdam
LANDMAN-MUNTER, Greetje	██-██	1925	Deventer	Deventer
+ MODDERMAN, S. m.i.a. MODDERMAN, Siebrich	██-██	1917		Nw. Beerta
MOLIN-GERRITZE, Johanna Petronella	██-██	1916	Amsterdam	Amsterdam
OMMEREN-AVERINK van, Hanna Jacoba	██-██	1913	Enschede	Amsterdam
+ OOSTERUM-VERHOEF van, Hendrina	██-██	1913	Rotterdam	Rotterdam
SMIT-KRUIJT de, Elisabeth	██-██	1907	Zeist	Amsterdam
STAVEREN-van DEMEN van, Philemina Maria Johanna	██-██	1902	Rotterdam	Den Haag
TE KRONNIE-BOUDEWIJN, Neeltje Catha- rina	██-██	1919	Maassluis	Amsterdam
+ TOMBRINK-MUYLWIJK, Cornelia	██-██	1925	Rotterdam	Schiedam
VELTMAN, Jacoba Cornelia	██-██	1901	Amsterdam	Amsterdam
VERMEER-STOOP, Maria Johanna	██-██	1929	Den Haag	Den Haag
VERRIPS-de JONG, Esther	██-██	1931	Parijs	Amsterdam
VOS-KRUL de, Heiltje	██-██	1919	Rotterdam	Rotterdam
VOS-FLEISCHER, Femminga	██-██	1902	Wonseradeel	Laren (Geld.)
WIT-KRIEK de, Hendrika	██-██	1893	Krommenie	Krommenie

Van de met + aangegeven namen staat niet geheel vast dat zij werden gekozen. De berichten daarover zijn tegenstrijdig.